

REFORMA VISOKOG OBRAZOVANJA: INVENTURA 2010.

VARAŽDIN (09.04.2010.)

Prof. dr. Petar Filipić*

MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

*Sveučilište u Splitu
Ekonomski fakultet
filipic@efst.hr

Literatura:

Filipić, P. (veljača 2009) ***Makroekonomija gubljenja statusa redovitog studenta ili fiskalne posljedice nepoloženog ispita***, Financijska teorija i praksa, Broj 1.

Filipić, P. (svibanj 2009) ***Financiranje visokog obrazovanja, Case Study: Sveučilište u Splitu – proračunska 2007. godina***, Ekonomski fakultet Split.

Filipić, P. (listopad 2009) ***Neki aspekti financiranja javnog visokog obrazovanja u Hrvatskoj – Case Study: Ukidanje školarina***, Ekonomski fakultet Split.

Filipić, P. (studenj 2009) ***Kompenziranje (eventualno ukinutih) školarina javnim visokim učilištima u hrvatskoj*** - Case study: kompenziranje školarina temeljem broja studenata i visina školarina prve godine studija u akademskoj 2008/2009 godini (model raspodjele), Ekonomski fakultet Split.

Filipić, P. (studenj 2009) ***Penalizacija u visokom školstvu***, Case study: ukidanje školarina i troškovi ponovljeno upisanih kolegija (model stop-go), Ekonomski fakultet Split.

TEMA 1: Isplati li se kupiti ispit?

TEMA 2: Školarina: da ili ne?

TEMA 3: Kompenziranje (ukinutih) školarina?

TEMA 4: Penalizacija studenata, ili postoji li bilo koja situacija u kojoj student plaća školarinu?

TEMA 5:

MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

TEMA 1: Isplati li se kupiti ispit?

Fiskalne subvencije redovitog studenta
Zdravstveno osiguranje
Participacije za liječenje
Obiteljska mirovina
Školarina
Studentski dom
Subvencija stanarine
Prehrana
Brodski prijevoz
Autobusni pokaz
Željeznički prijevoz
Državne stipendije

Nefiskalne povlastice redovitih studenata
Studentski servis
Međugradski autobusni prijevoz
Alimentacija
Osiguranje od posljedica nesretnog slučaja
Stipendije
Dodatni bodovi na rang listi za smještaj u studentskom domu
Porezne olakšice i povrat poreza koje mogu koristiti roditelji
Mogućnost otvaranja bankovnog računa za redovite studente

TEMA 1: Isplati li se kupiti ispit?

Subvencije i povlastice redovitih studenata Sveučilišta u Splitu u akademskoj 2007/2008 godini

Subvencije i povlastice redovitog studenta	Ukupne potpore redoviti studenti Preddiplomskih studija	Ukupne potpore svi redoviti studenti
1	2	3
Fiskalne subvencije	56.637.120,83	83.030.663,43
Nefiskalne subvencije	51.108.288,00	72.013.933,20
UKUPNO	107.745.408,83	155.044.596,63
Fiskalne u ukupnim (%)	52,57	53,55
Ukupne konzumirane (fiskalne i nefiskalne) subvencije po jednom redovitom studentu	15.359,29	15.344,87
Ukupne konzumirane (fiskalne i nefiskalne) subvencije po jednom prosječnom korisniku	25.738,86	25.749,87
Ukupne konzumirane (fiskalne i nefiskalne) subvencije po jednom prosječnom korisniku izražene u broju minimalnih neto plaća u Hrvatskoj	13,79	13,80

TEMA 1: Isplati li se kupiti ispit?

Implikacije:

1.1. Na fiskalni sustav

1.2. Za svakog pojedinog studenta

1.3. Sveučilište kao prostor socijalnog i ekonomskog zbrinjavanja

1.1. Implikacije gubitka statusa redovitog studenta na fiskalni sustav

ČINJENICE: Ako su svi koji su izgubili status redovitog studenta prosječni korisnici proračunskih subvencija onda je za analizirane tri godine preddiplomskog studija riječ o (2.031 x 13.529,81) 27.479.044,18 kuna proračunskih sredstava koje su "uštede"ne".

STVARNOST: Međutim, u proračunskoj stvarnosti ta sredstva nisu "uštede"na" i ne kumuliraju se na posebnom računu.

POZITIVNA SELEKCIJA: Kada student izgubi status redovitog studenta gubi pravo na sve subvencije analizirane na prethodnim stranicama. Proračun je tada instrument pozitivne selekcije: prestaje financirati subvencije studenata koji su na ispitima pokazali lošije znanje. Međutim, da bi u potpunosti bio na tragu izvrsnosti trebao bi "uštede"na" sredstva usmjeriti prema novim studentima od kojih će jedan broj postići bolje rezultate od onih koji su izgubili status studenta, ili prema postojećim studentima poboljšavajući njihov standard.

ŠTO BI BILO KAD BI BILO: Nevolja je u tome što ovo prvo, prestanak financiranja subvencija, stvarno funkcionira, a da drugo, povratna veza, namjensko preusmjeravanja tih sredstava danas izravno ne postoji. A da postoji, moglo se, na primjer, za "uštede"na" trogodišnja sredstva u svakoj akademskoj godini osloboditi plaćanja školarine dodatnih 1.284 studenata, ili za tri godine podijeliti dodatnih 3.668 državnih stipendija. I sve to samo na Sveučilištu u Splitu. Ili, još jedna spekulacija, ta sredstva iskoristiti kao početni ulog u danas nepostojećem fondu za kreditiranje studenata.

1.2. Implikacije gubitka statusa redovitog studenta na razini "marginalnog" ispita

Pretpostavimo stoga da ima **jedan jedini pojedinac** (nastavnik, ali ne isključivo) koji je iz nekog razloga (upisivanje ocjene u indeks bez pristupa ispitu, snižavanje kriterija nakon "intervencije", upisivanje ocjene u indeks "na kredit", upisivanje ocjene u indeks a da nastavnik o tome ništa ne zna, itd.) upisao nezasluženu "marginalnu" ocjenu u jedan **jedini studentski indeks**. Umjesto gubitka statusa redovitog studenta, taj naš jedan jedini, **hipotetski student** u prilici je i dalje koristiti fiskalne i nefiskalne subvencije. Kalkulacije izvršene u ovom radu pokazuju proračunske iznose u kunama koje bi u tom slučaju nastavnik (ali ne isključivo) svojim potpisom prelio na konto studenta. Drugim riječima, oštetio bi Državni proračun Republike Hrvatske. **Kratkoročno**. A zbog propuštanja na tržište rada osobe koja nije znanjem i vještinama u dovoljnoj mjeri osposobljena, vjerojatno i **dugoročno**.

Sve je ovo, naravno, hipotetski. Nitko na sveučilištu na ovaj način ne razmišlja. Međutim, u svakoj uređenoj državi postoje ljudi koji su plaćeni da bi upravo na ovaj način razmišljali. A uloga je znanstvenika i analitičara, između ostalog, da i na takve mogućnosti ukaže.

1.3. Sveučilište kao prostor socijalnog i ekonomskog zbrinjavanja

U akademskoj 2007/2008 godini od ukupnog broja studenata prve godine (3.855) njih **14,68% (566) nije postiglo ni jedan ECTS, a 18,09% (1024) je postiglo ispod 30 ECTS-a** (Sveučilište u Splitu, Centar za unaprjeđenje kvalitete (ožujak 2009) Analiza uspješnosti studiranja u akademskoj 2007/2008. godini). Ove brojke upućuju na među studentima poznatu činjenicu da se jedan broj završenih srednjoškolaca upisuje na visokoškolske institucije radi dobivanja studentskih prava (sveučilište kao prostor socijalnog zbrinjavanja) i fiskalnih subvencija i nefiskalnih pogodnosti, posebno zbog mogućnost rada u student servisu (sveučilište kao prostor dohodovnog zbrinjavanja). Najnovija je pojava odlazak takovih "studenata" na rad u inozemstvo (posebno u Njemačku) gdje se temeljem statusa hrvatskog redovitog studenta ostvaruju brojna prava, a onda i zarađuju znatna sredstva.

TEMA 2: Školarina, da ili ne?

- 1. Ukidanje školarina ili potpuno besplatno školovanje?**
- 2. Utječe li ukidanje školarina na proračunske studentske subvencije i nefiskalne studentske povlastice?**
- 3. Ukidanje školarina na svim razinama visokog obrazovanja ili samo na preddiplomskim (i/ili diplomskim) studijima?**
- 4. Ukidanje školarina za sve studente ili samo za one koji studiraju na državnim visokoškolskim institucijama?**
- 5. (Eventualno) ukidanje školarina za sve redovite studente odjednom ili model starta od prve godine studija?**
- 6. Postoji li bilo koja situacija u kojoj student plaća školarinu?**

Case Studies:

- a) Školarine i subvencije**
- b) Privatni studiji, subvencije i školarine**

TEMA 2: Školarina, da ili ne?

Model I

Ako se svake godine može osigurati (uz okolnosti koje su vrijedile u akademskoj 2008/2009. godini) dodatnih **255.969.727 milijuna proračunskih kuna** školarine redovitim studentima bi se mogle ukinuti i studentski zahtjevi bili bi zadovoljeni.

Model II

Ako pak to u cjelini nije moguće, već nekim dijelom, mogao bi se instalirati model da se svim redovitim studentima koji plaćaju školarinu ista linearno umanji.

Model III

Ukidanje školarina provodilo bi se postupno, proračunski održivo, od prve godine studija u akademskoj 2.010/2.011. godini.

TEMA 2: Školarina, da ili ne?

Projekcija potrebnih proračunskih sredstava u slučaju primjene **Modela III**

Godina studija	Proračunska 2010. godina
I godina	29.221.540
Ukupno	29.221.540

Godina studija	Proračunska 2011. godina		
	Ukupno prva tri kvartala	Četvrti kvartal	Ukupno
I godina	87.664580	29.221.540	116.886.120
II godina		18.090.113	18.090.113
Ukupno	87.664.580	47.311.653	134.976.233

Proračunska 2012. godina			
Godina studija	Ukupno prva tri kvartala	Četvrti kvartal	Ukupno
I godina	87.664580	29.221.540	116.886.120
II godina	54.270.339	18.090.113	72.360.452
III godina		16.680.789	16.680.789
Ukupno	141.934.919	63.992.442	205.927.361

Proračunska 2013. i svaka sljedeća proračunska godina			
Godina studija	Ukupno prva tri kvartala	Četvrti kvartal	Ukupno
I godina	87.664580	29.221.540	116.886.120
II godina	54.270.339	18.090.113	72.360.452
III godina	50.042.366	16.680.789	66.723.155
Ukupno	191.977.285	63.992.442	255.969.727

TEMA 3: Kompenziranje (ukinutih) školarina?

Model A

U svim navedenim modelima (Model I, Model II i Model III) iz prethodnog poglavlja državne visokoškolske institucije bi za iznos umanjenog im prihoda od studentskih školarina iz proračuna dobile dodatna sredstva ovisno o tome koliko su imali redovitih studenata koji su studirali prema osobnim potrebama i plaćali školarinu u akademskoj 2008/2009. godini. Znači, svakoj bi instituciji pripalo onoliko sredstava koliko je do danas imala, ni kune manje, ni kune više

Model B

Nedavno iskustvo sa školarinama redovitih studenata diplomskih studija (četvrta i peta godina) visokoškolskih institucija potaklo je uvrštavanje ovog modela kao alternativnog. Naime, političko obećanje o bezškolarinskom (ne besplatnom!) studiranju na diplomskim studijima rezultiralo je linearnom raspodjelom kompenzirajućih sredstava osiguranih proračunom. Znači, osnovica za obračun kompenzirajućih sredstava bio je ukupan broj upisanih redovitih studenata na diplomskim studijima.

TEMA 4: Penalizacija studenata, ili postoji li bilo koja situacija u kojoj student plaća školarinu?

Model I

Najpoznatiji model koji u isto vrijeme izaziva najviše straha među studentima znan je kao režim "godina za godinu" – 60 ECTS-ova.

Model II

Riječ je o blažoj varijanti Modela I. Spušta se granica (60 ECTS-ova) koja dijeli studente koji gube godinu od onih koji mogu upisati sljedeću. Aktualna praksa pojedinih javnih visokih učilišta u Hrvatskoj uzima 42 ECTS-a za granicu.

Model III

Student može upisati nepoloženo iz prethodne studijske godine i još 60 ECTS-a.

Model IV

Uvođenjem "bolonje" neka su (istina rijetka) visoka učilišta implementirala jednostavan model koji funkcionira po principu "uvijek možeš upisati 60 ECTS-ova". Na broj ECTS-ova koje nisi položio u prethodnoj godini dopisuješ nove do ukupno 60. Radi se o relaksirajućem režimu koji preddiplomski studij može protegnuti na pet godina studija.

TEMA 4: Penalizacija studenata, ili postoji li bilo koja situacija u kojoj student plaća školarinu?

Kada je u pitanju penalizacija gubitka statusa studenata **Model IV** je unutar današnjih zakonskih rješenja.

Penalizacija nepoloženih ispita u Modelu IV svodi se na aktualnu praksu mnogih naših javnih visokih učilišta: ako redoviti student ne položi sve predmete upisane akademske godine u sljedećoj godini plaća one ECTS-e koje ponovno upisuje.

U slučaju $n_2 \leq 18$ ECTS nema penalizacije.

A Država? Za svaku svjedodžbu ona plaća „čiste“ tri godine studija redovitih studenata, odnosno, 180 ECTS-a.

I još jedan zanimljiv prijedlog. Ako su položili određeni broj ECTS-a studenti koji izgube pravo studiranja u redovnom režimu te iste ECTS-e mogu „iskoristiti“ u izvanrednom režimu studiranja. Njihova je penalizacija najveća (plaćaju studij i nemaju prava redovitih studenata), ali im se ovim prijedlogom omogućava da jednoga dana (kao i ostalim izvanrednim studentima, najkasnije za 5 godina) završe studij.

Godina studija = godina studiranja

Godina studija ≠ godina studiranja

Gubitak prava studiranja:
(a) ne položi ponovljeno upisane predmete do upisa naredne akademske godine,
(b) kada pojedini ispit ne položi po osmi put, ili (c) ne završi studij unutar 5 godina

I Godina
60 ECTS

Položeno
60 ECTS

II Godina
60 ECTS

Položeno
60 ECTS

III Godina
60 ECTS

Položeno
60 ECTS

Svjedodžba

Položeno
 $60 - n1$ ECTS

II Godina studiranja
 $n1 + (60 - n2) = 60$
ECTS

Položeno
 $60 - n2$ ECTS

III Godina studiranja
 $n2 + 60$ ECTS ako je $n2 \leq 18$
(de-penalizacija)

Položeno
 $60 + n2$ ECTS

Svjedodžba

III Godina studiranja
 $n2 + (60 - n3) = 60$
ECTS
ako je $n2 > 18$

$n3 +$ eventualno nepoloženo od 60

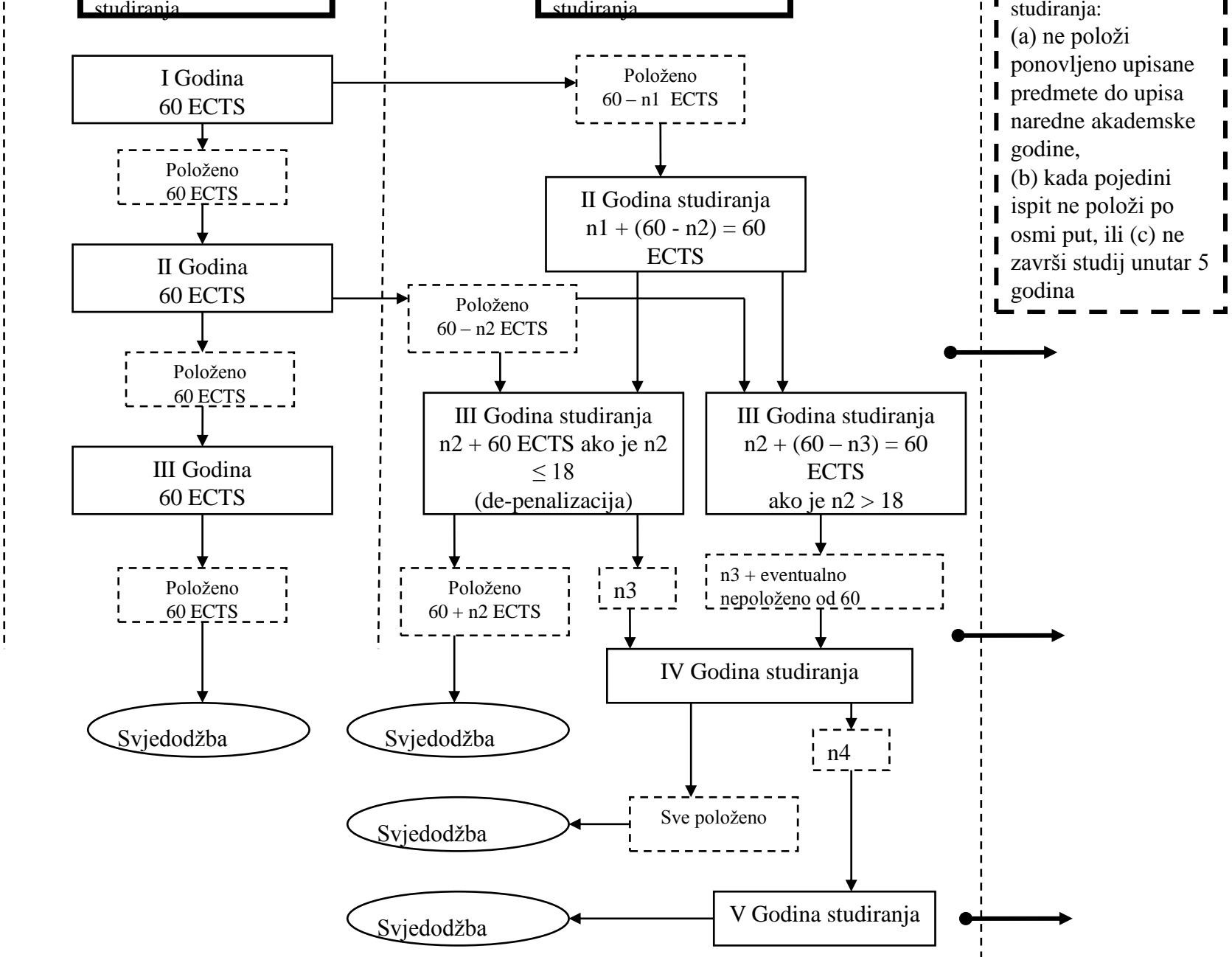
IV Godina studiranja

Sve položeno

Svjedodžba

V Godina studiranja

Svjedodžba

TEMA 5: MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

**(Makro)ekonomija visokog obrazovanja,
ili, društveni računi visokoškolskih aktivnosti**

Case Study: Sveučilište u Splitu – proračunska 2007. godina

Sadržaj:

1. Metodološke napomene

2. Prihodi i rashodi sveučilišnih aktivnosti

2.1. Podbilanca: Proračun RH

2.2. Podbilanca: Sveučilište i njegove sastavnice

2.3. Podbilanca: Studenti

2.4. Podbilanca: Okruženje

3. Bilanca sveučilišnih aktivnosti

4. Analiza

4.1. (Makroekonomski) Multiplikator visokog školstva

4.2. Indikatori po studentu

4.3. Cijena studiranja

4.4. Financijska međuovisnost sveučilišnih aktivnosti iniciranih

djelovanjem Sveučilišta u Splitu 2007. godine

5. Osnovni zaključci

6. Prilozi

TEMA 5: MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

Tabela 1: Rashodi i prihodi Proračuna RH koji se odnose na redovne studente sveučilišnih studija (bez izvanrednih i studenata stručnih studija) Sveučilišta u Splitu 2007. godine

Stavka	Rashodi	Prihodi	Stavka
Proračunska sredstva redovna djelatnost (1)	254.973.163		
Zdravstveno osiguranje studenata koji nisu osigurani preko roditelja Ministarstvo financija (2)	1.037.050		
Participacija za liječenje (samo KBC Split) HZZO (3)	175.898		
Obiteljska mirovina HZMO (4)	1.579.185		
Državne stipendije MZOŠ (5)	2.383.200		
Stipendije lok. sam. Proračun RH (6)	2.000.000		
Gradski aut. prijevoz subvencija MZOŠ (7)	1.447.200		
Željeznica subvencija MZOŠ (8)	913.248		
Brodski prijevoz subvencija MZOŠ (9)	5.226.920		
Porezne olakšice roditeljima MF (10)	?		
Ukupno Proračun I RH 2007. godine (11)	269.735.864	269.735.864	Porezni obveznici (54)
Kapitalna ulaganja (12)	114.085.895	114.085.895	Porezni obveznici (55)
Ukupno Proračun II RH 2007. godine (13)	383.821.759	383.821.759	Porezni obveznici

Tabela 2: Rashodi i prihodi Proračuna Sveučilišta u Splitu 2007. godine koji se odnose na *redovne studente sveučilišnih studija (bez izvanrednih i studenata stručnih studija)*

Stavka	Rashodi	Prihodi	Stavka
		254.973.163	Proračunska sredstva redovna djelatnost (1)
		26.405.768	Školarine* (14)
		1.416.792	Studentski dom (16)
		15.295.530	Prehrana (17)
		2.020.800	Upisnine (15)
		30.757.505	Preostali prihodi iz djelatnosti (34)
		13.199.938	Ostali prihodi (35)
Sub. smještaja MZOŠ (18)	732.795		
Sub.priv. smještaja MZOŠ (19)	1.589.290		
Sub. prehrane MZOŠ (20)	24.067.348		
Plaće i ostala primanja (369)	198.071.895		
Materijalni troškovi (37)	91.372.516		
Investicijsko održavanje (38)	22.761.490		
Ostali rashodi (39)	5.474.162		
Ukupno Proračun I Sveučilišta u Splitu 2007 (40)	344.069.496	344.069.496	
Građenje i oprema(12)	114.085.895	114.085.895	Kapitalna ulaganja (12)
Ukupno Proračun II Sveučilišta u Splitu 2007 (41)	458.155.391	458.155.391	
Plaće i materijalni troškovi(43)	41.463.954	41.463.954	Školarine izv. i str. studija*(42)
Ukupno Proračun III Sveučilišta u Splitu 2007 (44)	499.619.345	499.619.345	
Sub. školarina Sveučilišta (32)	42.968.775		***
Ukupno Proračun IV Sveučilišta u Splitu 2007	542.588.120	499.619.345	
Studenti (servis)** (28)	71.509.896	71.509.896	Gospodarstvo (28)

Tabela 3: Rashodi i prihodi redovnih studenata sveučilišnih studija (bez izvanrednih i studenata stručnih studija) Sveučilišta u Splitu 2007. god

Stavka	Rashodi	Prihodi	Stavka
Školarine (14)	26.405.768		
Upisnine (15)	2.020.800		
Studentski dom (16)	1.416.792	732.795	Sub. smještaja MZOŠ (18)
Stan. – Najmoprimci (27)	8.313.000	1.589.290	Sub. privatnog smještaja MZOŠ (19)
Prehrana (17)	15.295.530	24.067.348	Sub. prehrane MZOŠ (20)
		1.037.050	ZO - Neosigurani preko roditelja MF (2)
		175.898	Liječenje - samo KBC Split HZZO (3)
		1.579.185	Obiteljska mirovina HZMO (4)
		2.383.200	Državne stipendije MZOŠ (5)
		2.000.000	Stipendije lok. sam. - Proračun RH (6)
Gradski aut. prijevoz (21)	1.554.552	1.447.200	Subvencija MZOŠ preko Prometa (52)
Međugrad. aut. prijev.(22)	1.554.287	504.037	Subvencija prijevoznika (23)
Željeznica (24)	489.240	913.248	Subvencija MZOŠ preko Željeznice (53)
		5.226.920	Subvencija MZOŠ preko Jadrolinije (25)
Udžbenici i ostalo (26)	8.083.200		
		71.509.896	Student servis (28)
		?	Stipendije gospodarstva (29)
		?	Alimentacije (30)
		?	Porezne olakšice (10)
Ukupno Proračun I Red. studenti 2007 (31)	65.133.169	113.166.067	(49)
Školarine izvanrednih i stručnih studija (42)	41.463.954		
Ukupno Proračun III Studenti 2007 (33)	106.597.123	113.166.067	
		42.968.775	Subvencija školarina MZOŠ (32)
Ukupno Proračun IV Studenti 2007 (56)	106.597.123	156.134.842	(50)

Tabela 4: Rashodi i prihodi Okruženja Sveučilišta u Splitu koji se odnose na redovne studente sveučilišnih studija (bez izvanrednih i studenata stručnih studija) u 2007. godini

Stavka	Rashodi	Prihodi	Stavka
Porezni obveznici (54)	269.735.864		
Gospodarstvo St. servis (28)	71.509.896		
Subvencija studentima (52)	1.447.200	1.447.200	Gradski aut. prijevoz subvencija MZOŠ (7)
		1.554.552	Gradski aut. prijevoz od studenata (21)
Subvencija studentima (53)	913.248	913.248	Željeznica subvencija MZOŠ (8)
		489.240	Željeznica od studenata (24)
Brodski prijevoz (25)	5.226.920	5.226.920	Jadrolinija subvencija MZOŠ (9)
Subvencija prijevoznika(23)	504.037	1.554.287	Međugradski aut. prijevoz (22)
		8.083.200	Nakladnici, fotokopirnice i sl. (26)
		8.313.000	Najmoprimci - Stanarina (27)
Gospodarstvo za usluge Sveučilišta (34)	30.757.505		
Gospodarstvo za usluge Sveučilišta (35)	13.199.938		
		198.071.895	Osobna potrošnja (36)
		91.372.516	Gospodarstvo (37)
		22.761.490	Gospodarstvo (38)
		5.474.162	Gospodarstvo (39)
Stipendije gospodars. (29)	?		
Alimentacije (30)	?		
Ukupno Proračun I Okruženje 2007 (45)	393.294.608	345.261.710	(47)
Porezni obveznici (55)	114.085.895	114.085.895	Građenje i oprema (57)
Ukupno Proračun II Okruženje 2007 (46)	507.380.503	459.347.605	(48)
		41.463.954	Osobna potrošnja (43)
Ukupno Proračun III Okruženje 2007 (51)	507.380.503	500.811.559	(58)

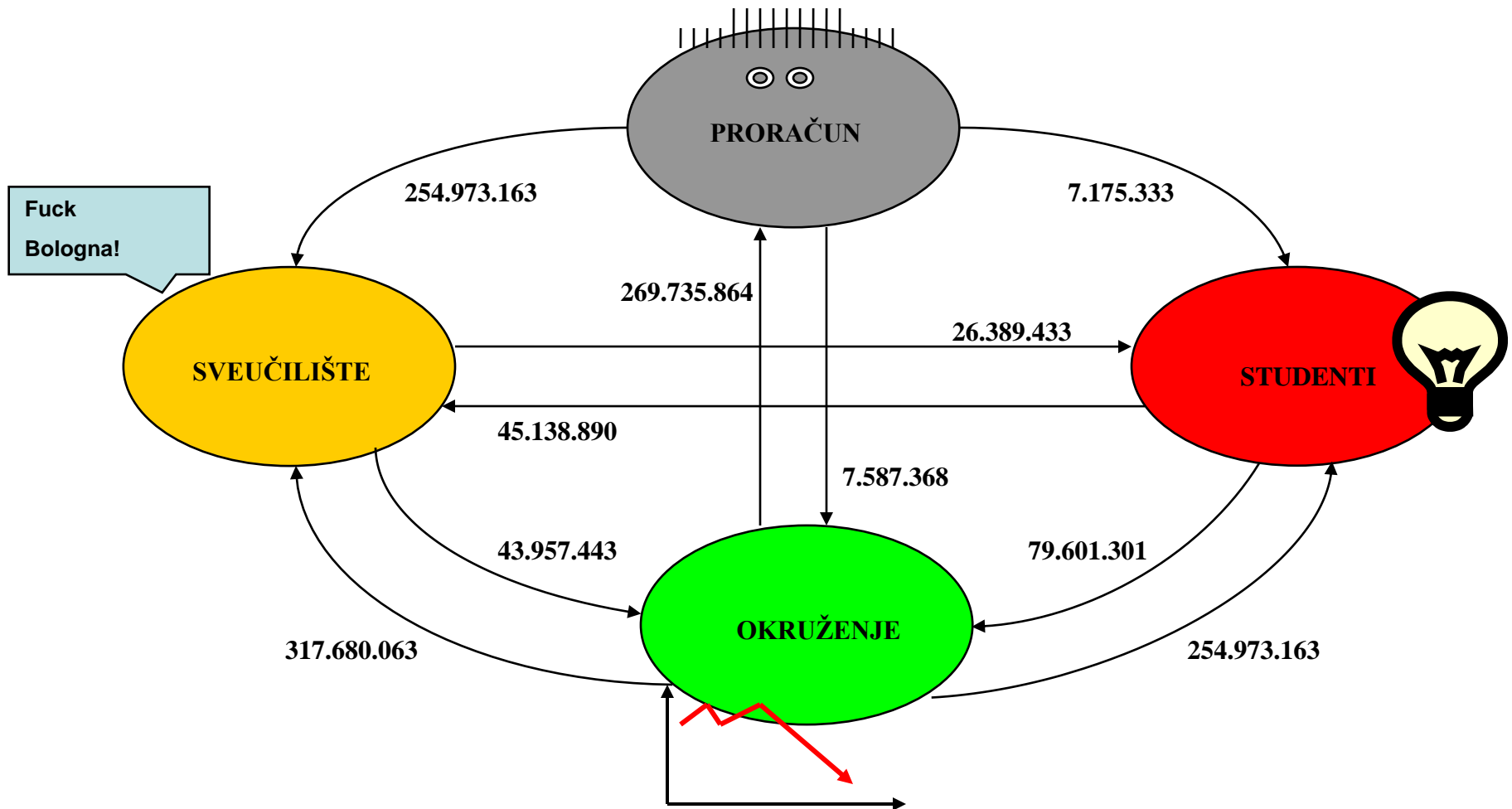
TEMA 5: MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

Matrica (financijske) međuovisnosti sveučilišnih aktivnosti iniciranih djelovanjem Sveučilišta u Splitu 2007. godine – u kunama

Sveučilišne aktivnosti		Sektori primatelji - Input				Ukupno Podbilanca I Rashodi	Kapitalna ulaganja, izv. i str. stud. Subvencija školarina	Ukupno Podbilanca IV
		Proračun	Sveučilište	Studenti	Okruženje			
	Proračun		254.973.163	7.175.333	7.587.368	269.735.864	114.085.895	383.821.759
	Sveučilište			26.389.433	317.680.063	344.069.496	198.518.624	542.588.120
	Studenti		45.138.890		19.994.279	65.133.169	41.463.954	106.597.123
	Okruženje	269.735.864	43.957.443	79.601.301		393.294.608	114.085.895	507.380.503
Ukupno Podbilanca I Prihodi		269.735.864	344.069.496	113.166.067	345.261.710	1.072.233.137		
Kapitalna ulaganja, izv. i str. stud. subvencijaškolarin.		114.085.895	155.549.849	42.968.775	155.549.849		468.154.368	
Ukupno Podbilanca IV		383.821.759	499.619.345	156.134.842	500.811.559			1.540.387.505

TEMA 5: MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

Međuviznosti sveučilišnih aktivnosti iniciranih djelovanjem Sveučilišta u Splitu 2007. godine

TEMA 5: MAKROEKONOMIJA VISOKOG ŠKOLSTVA

Cijena studiranja po redovnom studentu na Sveučilištu u Splitu 2007. godine

REDOVITI STUDENTI

Cijena na razini Podbilance I	U kunama	%
Struktura cijene studiranja prema prihodima i rashodima		
Proračun	26.696	70,5
Studenti (redoviti)	6.446	17,0
Okruženje (razlika 38.925-34.171)	4.754	12,5
Ukupno	37.896	100
Struktura cijene studiranja prema mjestu troška		
Sveučilište u Splitu	34.053	89,9
Ostali	3.843	10,1
Ukupno	37.896	100

REDOVITI I IZVANREDNI STUDENTI

Cijena na razini Podbilance V	U kunama	%
Struktura cijene studiranja prema prihodima i rashodima		
Proračun	15.201	62,0
Studenti (redoviti i izv.)	8.799	35,9
Okruženje (razlika 22.164-21.794)	518	2,1
Ukupno	24.518	100
Struktura cijene studiranja prema mjestu troška		
Sveučilište u Splitu	21.726	88,6
Ostali	2.792	11,4
Ukupno	24.518	100

(Makroekonomski) Multiplikator visokog školstva

Multiplikator visokog školstva pokazuje koliko jedna jedinica javne potrošnje (proračuna ΔG) uložena u visoko školstvo "proizvede" jedinica domaćeg proizvoda (ΔBDP), odnosno, pokazuje da jedinično povećanje javne potrošnje ima za posljedicu povećanje domaćeg proizvoda u veličini multiplikatora.

$$\text{Multiplikator visokog školstva} = \frac{\Delta BDP}{\Delta G} = \frac{\text{Bilanca sveučilišnih aktivnosti}}{\text{Proračun RH}}$$

Bilanca sveučilišnih aktivnosti	Multiplikator visokog školstva
Bilanca I	3,975
Bilanca II	3,685
Bilanca III	3,901
Bilanca IV	4,013

ZAKLJUČAK

Znači, hitno, odmah, **potrebno je pristupiti izradi prijedloga novog sustava financiranja visokog školstva u Hrvatskoj**. On bi trebao ponuditi odgovore na brojne dileme i nedorečenosti ovdje iznesene, ali i gurnuti ruku u „osinje gnijezdo“: **normative rada i poslovanja državnih visokih učilišta**, kako u nastavničkom tako i administrativno-tehničkom segmentu. Paralelno, nužno je sustavno riješiti i studentski segment sustava financiranja. **Sustav kreditiranja, socijalni kriteriji i uspjeh u studiranju** tek su neki njegovi elementi.